

Minnesanteckningar

Typ av möte: Hållbarhetsberedningen

Mötesdatum: 2013-12-10, kl 16.00 - 18.00

Plats: Krokhöjden ÖF-1

Närvarande: Mats Gerdau ordförande, Stefan Saläng (KS), Björn Strehlenert, (C), Anders Tiger (KD), Gunilla Grudevall-Steen (FP), Hans Wigren (V), Khashayar Farmanbar (S) till 17.00, Gudrun Hubendick (MP), Leif Holmberg (C), Kaj Nyman (S), Per Chrisander (MP), Göran Fredriksson (FP), Staffan Waerndt (NL), Peter Holm, Lars Nylund, Ann-Christin Rudström, Anna Green, Heidi Backman WSP, Helen Lindblom WSP, Barbro Strååt sekreterare.

Nr	Dagordning
1.	<p>Föregående minnesanteckningar. Ordförande, <i>Mats Gerdau</i> hälsar alla välkomna. Inga synpunkter på senaste minnesanteckningarna vilka läggs till handlingarna.</p>
2.	<p>Energieffektivisering i kommunens fastigheter <i>Peter Holm projektledare och föredragande. Lars Nylund, enhetschef, deltog i dialogen då beredningen gjorde sina inspel.</i></p> <p>Energüinvesteringsprogrammet startade redan 2008. Innan dess pågick bara sporadiskt arbete kring energieffektivisering. PowerPointpresentationen, bifogad till minnesanteckningarna, inleds med en redovisning av hur fördelningen av inköpta energilag förändrats från år 2008.</p> <p>Oljeförbrukningen har minskat rejält då man kontinuerligt arbetar för att fasa ut den genom konvertering till fjärrvärme. Det har den fördelen att radiatorerna inte behöver bytas ut. Andelen fjärrvärme ökar alltså successivt. Energiuttag genom bergvärme ökar också, medan andelen direktverkande el håller i stort sett samma nivå som 2008.</p> <p>Fastighetsbeståndets ytor har ökat med ca 3 % och utgör idag ca 13.000m² alltmedan energiförbrukningen, totalt sett, minskat.</p> <p>Energimålen till 2014, satta utifrån nationella mål, och för Nacka fastställda av KS, är på god väg att uppfyllas. Målet, att <i>minska medelvärdet för energiförbrukning jämfört med år 2009</i>, trots att ytorna i fastighetsbeståndet vuxit, är redan uppfyllt till 85-90 %.</p>

Nr	Dagordning
	<p>Målen är satta i kWh/m²/år. <i>Minskningen av den totala energiförbrukningen med 10 %</i>, mot år 2009 är redan uppnådd.</p> <p>Energimålen för 2020, att minska energiförbrukningen med 20 % från år 2009, kräver större insatser. I och med tunnelbanan blir det långt fler ytor som kräver energi vilket försvårar den måluppfyllnaden.</p> <p>2020-målet, att medelvärdet för energianvändningen i hela fastighetsbeståndet ska ligga på 140 kWh/m²/år, påverkas självfallet av tillväxten. Nya förskolor certifieras med Green building, och Boverkets byggregler kräver en energieffektivitet på 55 kWh/m²/år .</p> <p>Man kan invända mot att ha ett fixt måltal med kWh/m²/år, då målen enkelt kan nås genom utförsäljning av fastigheter. Men så är det inte tänkt. Minskningen av energianvändning och energipåverkan är nationella mål varför också våra investeringar ska innebära effektiviseringar i ett nationellt perspektiv.</p> <p>Beredningen efterlyser mer bakgrundskunskaper till varför de nationella målen ser ut som de gör idag.</p> <p>Stefan S tar upp stadshuset som ett exempel på vinsten av att konvertera oljepannor till fjärrvärme. I gamla oljepannor förloras 20 % av den energin vi köper in varför kostnaden för stadshusets konvertering skall vara inbesparad redan efter tre år.</p> <p>Under punkten Aktuellt år 2014 informerades om arbetet med avläsning av energiförbrukningen 1-2 ggr per månad och det pågående arbetet med att koppla upp fastigheterna via webben med hjälp av ett teknikdatanät. Vidareutvecklingen blir sedan någon typ av ”molntjänst” för bättre bevakning.</p> <p>Regelbundna träffar hålls med både Vattenfall och Fortum om fortsatt konvertering till fjärrvärme. En tänkt konvertering av bl.a. Igelboda skola och Näckenbadet föll då Igelboda bostadsrättsförening istället valde bergvärme. Idag har också Näckenbadet bergvärme. Där finns dock problem med ljudnivån från anläggningen nattetid. Man kan välja att spetsa med 10 % olja vid toppar, både vid fjärrvärme och vid bergvärme, vilket också avlastar Fortum och Vattenfall. Duvnäs skola spetsar idag med 15 % olja.</p> <p>Det pågår också studier av de ekonomiska konsekvenserna av bergvärme vid olika markförhållanden och med olika tekniker. För Älta skola behövs 14-15 borrhål. Hålen förlorar något i effekt över tid, och eventuella närliggande hål påverkar också energiuttaget. För att uppnå bäst energibesparingar måste man utgå från varje anläggnings specifika förutsättningar.</p> <p>På Sjötäppan pågår en förstudie med solceller på taket, vilka ger ett kontinuerligt</p>

Nr	Dagordning
	<p>värmeuttag då läget där är bra och verksamheten bedrivs året runt.</p> <p>Enligt ett tidigare beslut ska kommunens verksamheter själva bekosta hälften av investeringarna för förbättrad ventilation. I dag betalar de inte för sin energiförbrukning. Tidigare har förskolorna kunnat bekosta ventilationsförbättringarna genom att utöka antalet barn. Den möjligheten finns inte längre då barnstugorna nu är fulla. Här måste skapas nya incitament för verksamheternas energibesparingar. Nya hus är redan optimerade och har inga möjligheter spara mer. Gamla hus kan spara upp till 50 %, men problemet är hur energieffektiviseringskostnaderna ska fördelas. Hans W tar upp att för äldre energikrävande anläggningar kan byte av isolering och fönster minska energiåtgången med ca 20 %. Det är också viktigt att aktivt leta efter energiläckage.</p> <p>En pilotstudie på Vårgårdets förskola har separerat verksamhetsdelen från fastighetsdelen. Förskolan är också uppkopplad till ett teknikdatanät för att mäta reella besparingar. Det visar sig tyvärr svårt att få ekonomi i projektet.</p> <p>Utvecklingen för solcells- och bergvärmetekniken är att den blir allt bättre och billigare, men svårigheterna med att lagra energin kvarstår.</p> <p>Idag är det inte ekonomiskt lönsamt att konvertera eluppvärmt till fjärrvärme, då det innebär att de flesta installationer måste bytas. Fortum och Vattenfall kräver också lönsamhet för att bygga ut sina ledningar. Till Björknäs gick det bra, men däremot inte till Duvnäs skola.</p>
3.	<p>Kommunens arbete med klimatanalysen. Lägesrapport. <i>Anna Green bitr. miljöchef, Heidi Backman projektledare WSP, Helen Lindblom WSP</i></p> <p>Anna Green introducerade Nacka kommuns arbete med klimatanalysen, ett uppdrag miljöenheten fått av kommunstyrelsen.</p> <p>Stadsledningskontoret ska också under våren 2014 lämna förslag till organisation och tydliggörande av ansvarsfördelning såväl som målformulering och – uppföljning rörande klimatarbetet, samt också förslag till hur statliga myndigheters mål kan inordnas i kommunens arbete.</p> <p>Syftet är att ta fram en strategi och ett åtgärdsprogram, för att förverkliga Nacka kommuns ambitioner inom klimatområdet, till Kommunfullmäktige juni 2014.</p> <p>Heidi Backman och Helen Lindblom presenterade delrapporten från 6 december 2013, Nacka kommuns samlade klimatpåverkan av växthusgaser, vilken bifogas minnesanteckningarna.</p> <p>WSPs uppdrag avgränsas till det geografiska området Nacka kommun och klimatpåverkan från växthusgaser. Ingen separat redovisning för organisationen Nacka</p>

Nr	Dagordning
	<p>kommun och varken åtgärdsförslag eller ekonomiska konsekvensanalyser ingår i uppdraget.</p> <p>WSP har två perspektiv på sin nulägesbeskrivning.</p> <p><i>Produktionsperspektivet</i> har naturvårdsverkets utsläppsstatistik på kommunnivå som utgångspunkt. Det är ett begränsat perspektiv med bra data som uppdateras årligen och utgår från de faktiska utsläppen i kommunen. Dessa data kompletteras med miljörapporter från företag, fordonsstatistik, resvanestatistik mm .</p> <p><i>Konsumtionsperspektivet</i> är mindre konkret. Det utgår från aktiviteterna resa, bo, äta och shoppa. Naturvårdsverkets olika rapporter om konsumtionens klimatpåverkan har varit utgångspunkt. Nationella sammanställningar och olika resonemang kring kommuntypers generella skillnader i konsumtion har sedan använts för att få en bild av Nackas konsumtionspåverkan, vilket inte är så lätt att sätta siffror på men har ett pedagogiskt värde i sammanhanget.</p> <p>Inom <i>produktionsperspektivet</i> har man hittills hunnit fördjupa sig i energiförsörjning inkluderat bebyggelse, samt transporter.</p> <p>För sektorn arbetsmaskiner är beräkningarna svåra och osäkra, medan det för avfall finns bra data. Där har man ännu inte hunnit med fördjupningsarbetet.</p> <p>Den trend man fått fram visar ändå att utsläppen från transporter och avfall är konstant, eller ökar något. För sektorn energiförsörjning, där byggnader ingår, syns en stor minskning av utsläpp, vilket speglar bl.a. konverteringen från olja till fjärrvärme.</p> <p>Inom transportsektorn finn mycket statistik att tillgå. I Nacka finns många och nya bilar, vars körsträckor ökar. Vi har också en stor andel företagsbilar.</p> <p>Leasingbilar har ca 20 % längre körsträckor än privatbilar. Osäkerhet finns kring företagsbilar och leasingbilar då statistiken påverkas av i vilken kommun bilägarna respektive företagen är skrivna.</p> <p>Kaj N och Gudrun H skulle vilja ha svar på varför trafiken ökat igen efter 2006. Det är fossila bränslen som ska bort, och inte bilarna, inflikar Göran.</p> <p>Analysen för klimatsmartare transporter, som spårväg på nya Skurubron efterfrågas också. Presentationen av bilparken i Nacka reser frågan om hur många nyare bilar som de facto går på etanol då många hybridbilar körs på bensin.</p> <p>Inom sektorn bebyggelse räknas inte fjärrvärme producerad utanför Nacka som utsläpp här, utan bara i den producerande kommunen. Man kan inte heller utläsa om elen producerats genom kol- eller vindkraftverk. Nackas båda värmeverk, i Fisksätra och i Orminge, producerar bara 7 % av den fjärrvärme som används i kommunen.</p> <p>Nackas bostadsbestånd utgörs till 40 % av småhus, vars uppvärmning domineras av värmepumpar med direktverkande eller vattenburen el.</p> <p>Inom <i>konsumtionsperspektivet</i> analyserar man de fyra kategorierna, äta, bo, shoppa och</p>

Nr	Dagordning
	<p>resa, påverkan på utsläppet av växthusgaser och tittar också på hur de förändrats genom åren.</p> <p>Till ”äta” räknas alla utsläpp som orsakats av att maten kommer till butiken. Utsläpp inom jordbruk, industri och godstransporter ingår.</p> <p>”Bo” innehåller uppvärmning och hushållsel för alla ändamål inom bostaden men också utsläpp kopplat till byggande och underhåll ingår, inkl. byggnadsmaterial.</p> <p>”Resa” är personresor såväl dagliga som semesterresor med flyg utomlands.</p> <p>”Shoppa” är en restpost med en rad olika varor och tjänster, t.ex. inköp av kläder, husdjur och IT-tjänster.</p> <p>De fyra aktiviteterna täcker in all konsumtion. Konsumtionsperspektivet inkluderar även utsläppen i andra länder från vår konsumtion. Aktiviteterna äta och shoppa har högst andel av sina relaterade utsläpp i andra länder.</p> <p>Konsumtionens klimatpåverkan per person år 2008 visar att boende i Nacka har 25 % högre utsläpp än riksgenomsnittet inom aktiviteten shoppa, vilket kan relateras till den höga disponibla inkomsten. För de många stormarknaderna i Nacka medräknas endast den klimatpåverkan som härrör till inköpen gjorda av nackabor.</p> <p>För boendet är klimatpåverkan 20 % mindre än riksgenomsnittet, då vi har en hög andel hus med värmepumpar och fjärrvärme och också en tätare bebyggelse än större delen av Sverige.</p> <p>Avsnittet om relationen mellan konsumtionsperspektivet och produktionsperspektivet per person under ett år i Nacka kommun visar att CO₂utsläppen från boende i Nacka ur produktionsperspektivet är små, då den mesta produktionen flyttat ut och vi varken har tunga industrier eller fjärrvärmeverk.</p> <p>Våra levnads- och konsumtionsmönsters förändring, med allt mer shoppa och äta, innebär att konsumtionsperspektivet genererar mer än sex gånger mer växthusgasutsläpp per person än produktionsperspektivet. Klimatbelastningen för konsumtionen sker däremot nästan uteslutande utanför Nackas kommungräns.</p> <p>Nu närmast ska ett framtidsscenario tas fram.</p> <p>De tre byggstenar som ingår där är befolkningsutvecklingen, CO₂-effektiviseringen och tunnelbanans påverkan på olika sätt. Analysen kan inte gå in på enskilda projekt men ska beräkna och analysera framtidsscenariots klimatpåverkan.</p> <p>I nästa steg ska WSP kvalitetssäkra beräkningar och analyser, ev. komplettera med mer statistik samt ringa in åtgärdsområden att prioritera.</p> <p>Inspel från beredningens politiker: Viktigt analysera och komma fram till åtgärder vi kan göra för att påverka utvecklingen.</p>

Nr	Dagordning
	<p>Mer bakomliggande kunskaper behövs. Förnybara bränslena behöver bli billigare. Hur ska man få folk åka tunnelbana om man inte enkelt kan ta sig till tunnelbanan med matarbussar. Bebyggelsen i Bergs oljehamn måste bli tät då den inte ligger centralt. Kanske också matarbussar till t-banan ska ingå i planeringen. Bra att ha en avgränsad studie om kommunkoncernerna i nästa steg. Maten samt inköpta transporter som är skattefinansierade bör man kunna titta närmare på. Hur kan man involvera nackaborna via hemsidan? Man borde t.ex. kunna gå in och göra diagram över sitt eget konsumtionsmönster. Stockholms kommuns klimatvåg borde vi använda oss av. Fler resvaneundersökningar, där upplevd tidsvinst, acceptabel väntetid, resande ovan jord och under jord mm ingår. SL borde också ha intresse av att det.</p>
4.	<p>Nästa möte Tisdag 4mars. Följande möten blir 6 maj och 7 oktober, också tisdagar. Förslag till innehåll: Uppföljning av klimatanalysen samt jobba vidare med Bygga stad i långsiktigt perspektiv. Ordföranden avslutar mötet med att önska alla en god jul.</p>

Nacka 2013-12-10

.....
 Barbro Strååt, sekreterare

.....
 Mats Gerdau, ordförande